

2011 Rhif 3046 (Cy. 321) (C. 116)

**IECHYD MEDDWL, CYMRU A
LLOEGR**

**Gorchymyn Mesur Iechyd Meddwl
(Cymru) 2010 (Cychwyn Rhif 1 a
Darpariaeth Drosiannol) 2011**

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Gorchymyn)

Mae'r Gorchymyn hwn yn cael ei wneud o dan adrannau 52(2) a 55(3) o Fesur Iechyd Meddwl (Cymru) 2010 ("y Mesur").

Hwn yw'r gorchymyn cychwyn cyntaf i gael ei wneud o dan y Mesur. Mae'n cychwyn Rhan 4 o'r Mesur sy'n diwygio Deddf Iechyd Meddwl 1983 ("Deddf 1983") mewn perthynas ag Eiriolwyr Iechyd Meddwl Annibynnol ("EIMAAu"). Bydd Deddf 1983, fel y'i diwygiwyd gan Ran 4, yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru wneud trefniadau bod cymorth yn cael ei ddarparu gan EIMAAu i ddau grŵp o gleientiaid: cleifion cymwys Cymru dan orfodaeth a chleifion anffurfiol cymwys Cymru.

Mae'r Gorchymyn hwn hefyd yn cychwyn rhai o ddarpariaethau Rhan 1 o'r Mesur sy'n ei gwneud yn ofynnol i bartneriaid iechyd meddwl lleol gymryd camau rhesymol i gytuno ar gynllun ar gyfer darparu gwasanaethau cymorth iechyd meddwl sylfaenol lleol, ac sy'n cynnwys pwerau i Weinidogion Cymru pan fydd methiant i gytuno ar gynllun o'r fath.

Mae'r Gorchymyn hwn hefyd yn cychwyn adran 44 o'r Mesur sy'n galluogi Gweinidogion Cymru i baratoi cod ymarfer fel canllaw ar gyfer (i) awdurdodau lleol, Byrddau Iechyd Lleol, cydgysylltwyr gofal ac unrhyw bersonau eraill o ran eu swyddogaethau o dan y Mesur, a (ii) unrhyw bersonau mewn cysylltiad â gweithredu darpariaethau'r Mesur.

Mae erthygl 2 yn rhestru'r darpariaethau a fydd yn dod i rym ar 3 Ionawr 2012 ac at ba ddibenion. Mae erthygl 3 yn rhestru'r darpariaethau a fydd yn dod i rym ar 2 Ebrill 2012 ac at ba ddibenion.

Mae erthygl 4 yn rhestru'r darpariaethau, sy'n ffurfio rhan o Ran 1 o'r Mesur, a fydd yn dod i rym ar 8 Mai 2012.

Mae'r Gorchymyn hefyd yn gwneud darpariaeth drosiannol fel bod y rhai hynny sydd yn derbyn cymorth o dan drefniadau a wnaed o dan adran 130A o Ddeddf Iechyd Meddwl 1983 yn cael eu trin, o 3 Ionawr 2012 ymlaen, fel petaent yn derbyn cymorth o dan drefniadau a wnaed o dan adran 130E o'r Ddeddf honno.

Dyma'r gorchymyn cychwyn cyntaf, ond *gweler* hefyd adran 55(1) o'r Mesur am y darpariaethau a ddaeth i rym ar y dyddiad ddau fis ar ôl i'r Mesur gael ei gymeradwyo gan Ei Mawrhydi yn y Cyfrin Gyngor.

2011 Rhif 3046 (Cy. 321) (C. 116)

**IECHYD MEDDWL, CYMRU A
LLOEGR**

Gorchymyn Mesur Iechyd Meddwl
(Cymru) 2010 (Cychwyn Rhif 1 a
Darpariaeth Drosiannol) 2011

Gwnaed

18 Rhagfyr 2011

Mae Gweinidogion Cymru yn gwneud y Gorchymyn a ganlyn drwy arfer y pwerau a roddwyd gan adrannau 52(2) a 55(3) o Fesur Iechyd Meddwl (Cymru) 2010(1).

Enwi a dehongli

1.—(1) Enw'r Gorchymyn hwn yw Gorchymyn Mesur Iechyd Meddwl (Cymru) 2010 (Cychwyn Rhif 1 a Darpariaeth Drosiannol) 2011.

(2) Yn y Gorchymyn hwn—

- (a) ystyr “y Mesur” (“*the Measure*”) yw Mesur Iechyd Meddwl (Cymru) 2010;
- (b) mae i “claf cymwys” yr un ystyr a roddir i “qualifying patient” yn adran 130C o Ddeddf Iechyd Meddwl 1983(2);
- (c) mae i “cleifion anffurfiol cymwys Cymru” yr un ystyr a roddir i “Welsh qualifying informal patients” yn adran 130J o Ddeddf Iechyd Meddwl 1983(3).

Darpariaethau'r Mesur sy'n dod i rym ar 3 Ionawr 2012

2. Mae darpariaethau canlynol y Mesur yn dod i rym ar 3 Ionawr 2012—

-
- (1) 2010 mccc 7.
  - (2) 1983 p.20. Mewnosodwyd adran 130C gan adran 30 o Ddeddf Iechyd Meddwl 2007 (p.12).
  - (3) Mewnosodwyd adran 130J gan adran 36 o'r Mesur.

- (a) Adran 31 (eiriolwyr iechyd meddwl annibynnol: Cymru) ac eithrio i'r graddau y mae'n ymwneud â chleifion anffurfiol cymwys Cymru;
- (b) Adran 32 (darpariaeth bellach ynghylch eiriolaeth iechyd meddwl annibynnol ar gyfer cleifion cymwys Cymru dan orfodaeth);
- (c) Adran 34 (eiriolwyr iechyd meddwl annibynnol: pwerau a dyletswyddau atodol) ac eithrio i'r graddau y mae'n ymwneud â chleifion anffurfiol cymwys Cymru;
- (ch) Adran 35 (cleifion cymwys Cymru dan orfodaeth);
- (d) Adran 37 (dyletswydd i roi gwybodaeth am eiriolwyr iechyd meddwl annibynnol i gleifion cymwys Cymru dan orfodaeth);
- (dd) Adran 39 (cymhwyso cod ymarfer Deddf Iechyd Meddwl 1983 i eiriolwyr iechyd meddwl annibynnol Cymru) ac eithrio i'r graddau y mae'n ymwneud â chleifion anffurfiol cymwys Cymru;
- (e) Adran 40 (gweithdrefnau ar gyfer gwneud rheoliadau o dan Ddeddf Iechyd Meddwl 1983) ac eithrio i'r graddau y mae'n ymwneud â chleifion anffurfiol cymwys Cymru;
- (f) Adran 44 (codau ymarfer);
- (ff) Adran 53(1) (diwygiadau canlyniadol etc) ac eithrio i'r graddau y mae'n ymwneud â chleifion anffurfiol cymwys Cymru;
- (g) Adran 54 (diddymiadau) ac eithrio i'r graddau y mae'n ymwneud â chleifion anffurfiol cymwys Cymru;
- (ng) Atodlen 1 (diwygiadau canlyniadol i Ddeddf Iechyd Meddwl 1983) ac eithrio i'r graddau y mae'n ymwneud â chleifion anffurfiol cymwys Cymru; ac
- (h) Atodlen 2 (diddymiadau) ac eithrio i'r graddau y mae'n ymwneud â chleifion anffurfiol cymwys Cymru.

Darpariaethau'r Mesur sy'n dod i rym ar 2 Ebrill 2012

3. Mae darpariaethau canlynol y Mesur yn dod i rym ar 2 Ebrill 2012—

- (a) Adran 31 (eiriolwyr iechyd meddwl annibynnol: Cymru) i'r graddau nad yw eisoes wedi cychwyn;
- (b) Adran 33 (darpariaeth bellach ynghylch eiriolaeth iechyd meddwl annibynnol ar gyfer cleifion anffurfiol cymwys Cymru);

- (c) Adran 34 (eiriolwyr iechyd meddwl annibynnol: pwerau a dyletswyddau atodol) i'r graddau nad yw eisoes wedi cychwyn;
- (ch) Adran 36 (cleifion anffurfiol cymwys Cymru);
- (d) Adran 38 (dyletswydd i roi gwybodaeth am eiriolwyr iechyd meddwl annibynnol i gleifion anffurfiol cymwys Cymru);
- (dd) Adran 39 (cymhwyso cod ymarfer Deddf Iechyd Meddwl 1983 i eiriolwyr iechyd meddwl annibynnol Cymru) i'r graddau nad yw eisoes wedi cychwyn;
- (e) Adran 40 (gweithdrefnau ar gyfer gwneud rheoliadau o dan Ddeddf Iechyd Meddwl 1983) i'r graddau nad yw eisoes wedi cychwyn;
- (f) Adran 53(1) (diwygiadau canlyniadol etc) i'r graddau nad yw eisoes wedi cychwyn;
- (ff) Adran 54 (diddymiadau) i'r graddau nad yw eisoes wedi cychwyn;
- (g) Atodlen 1 (diwygiadau canlyniadol i Ddeddf Iechyd Meddwl 1983) i'r graddau nad yw eisoes wedi cychwyn; ac
- (ng) Atodlen 2 (diddymiadau) i'r graddau nad yw eisoes wedi cychwyn.

Darpariaethau'r Mesur sy'n dod i rym ar 8 Mai 2012

4. Mae darpariaethau canlynol y Mesur yn dod i rym ar 8 Mai 2012—

- (a) Adran 1 (ystyr “partneriaid iechyd meddwl lleol”);
- (b) Adran 2 (cynlluniau ar y cyd ar gyfer darparu gwasanaethau cymorth iechyd meddwl sylfaenol lleol);
- (c) Adran 4 (methiannau i gytuno ar gynlluniau);
- (ch) Adran 5 (ystyr “gwasanaethau cymorth iechyd meddwl sylfaenol lleol”);
- (d) Adran 11 (cynnwys cynlluniau o dan y Rhan hon mewn cynlluniau plant a phobl ifanc);
- (dd) Adran 43 (diwygio Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol Awdurdodau Lleol 1970) i'r graddau y mae'n ymwneud ag adrannau 1, 2, 4, 5 ac 11 o'r Mesur; ac
- (e) Adran 45 (Rhan 1: y pŵer i sicrhau darpariaeth ranbarthol).

Darpariaeth Drosiannol

5.—(1) Mae'r erthygl hon yn gymwys pan fo claf cymwys yng Nghymru yn derbyn cymorth o dan

drefniadau a wnaed o dan adran 130A o Ddeddf Iechyd Meddwl 1983.

(2) O 3 Ionawr 2012 ymlaen mae'r cymorth hwnnw i gael ei drin fel petai wedi cael ei roi o dan drefniadau a wnaed o dan adran 130E o Ddeddf Iechyd Meddwl 1983.

Lesley Griffiths

Y Gweinidog dros Iechyd a Gwasanaethau
Cymdeithasol, un o Weinidogion Cymru

18 Rhagfyr 2011